

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
«ХАРКІВСЬКИЙ ПОЛІТЕХНІЧНИЙ ІНСТИТУТ»

Кафедра менеджменту інноваційного підприємництва та міжнародних економічних відносин

МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ
до індивідуальної роботи з дисципліни

Світова та конкурентна політика країн
Європейського Союзу
(назва навчальної дисципліни)

Харків – 2021

ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

Методичні вказівки до індивідуального завдання (реферативне завдання) розроблені відповідно до програми і робочої програми дисципліни і призначені для студентів галузі знань 29 Міжнародні відносини спеціальності 292 Міжнародні економічні відносини освітньо-кваліфікаційного рівня «бакалавр».

Вивчення дисципліни «Світова та конкурентна політика країн Європейського союзу» передбачає засвоєння навчального матеріалу у вільний від аудиторних занять час у формі самостійної та індивідуальної роботи (розрахункової роботи), призначеної формувати практичні навички роботи студентів із спеціальною літературою, орієнтувати їх на інтенсивну роботу, критичне осмислення здобутих знань та глибоке вивчення теоретичних і практичних питань в сфері розвитку та побудов світових та конкурентних політик країн Європейського союзу.

Самостійна робота над засвоєнням навчального матеріалу з дисципліни може виконуватися в бібліотеці, навчальних кабінетах та в домашніх умовах. Згідно з навчальним планом дисципліни «Світова та конкурентна політика країн Європейського Союзу» на самостійну роботу студентів відведено 90 години, з них 24 – на виконання індивідуального завдання. Раціональна організація самостійної роботи вимагає від студента умілого розподілу свого часу між аудиторною та поза аудиторною роботою. Виконання завдань із самостійної та індивідуальної роботи є обов'язковим для кожного студента.

Методичні вказівки до самостійної роботи студентів включають: загальні рекомендації до організації самостійної роботи з дисципліни, в тому числі щодо організації індивідуального завдання.

Фінальною формою самостійної роботи є підготовка до підсумкового контролю знань. Вона базується на систематичному вивченні лекційного матеріалу, питань, що розглянуті на індивідуальних заняттях, а також проблемних питань, досліджених самостійно, та вмінні логічно викладати їх сутн

ЗАГАЛЬНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ ЩОДО ОРГАНІЗАЦІЇ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ З ДИСЦИПЛІНИ

Обов'язковим елементом успішного засвоєння навчального матеріалу дисципліни «Світова та конкурентна політика країн Європейського Союзу» є самостійна робота студентів з вітчизняною та зарубіжною спеціальною літературою з питань управління якістю, стандартизації, сертифікації в галузі туризму. Самостійна робота є основним засобом оволодіння навчальним матеріалом у час, вільний від нормованих навчальних занять, тобто лекційних та практичних занять (аудиторної роботи).

Основні види самостійної роботи, на які повинні звертати увагу студенти:

- вивчення лекційного матеріалу;
- робота з опрацювання та вивчення рекомендованої літератури;
- підготовка до практичних занять;
- робота над індивідуальним завданням;
- самоперевірка студентом власних знань за запитаннями для самодіагностики;
- підготовка до підсумкового контролю.

Опрацювання лекційного матеріалу. У системі різних форм навчально-виховної роботи у вищих навчальних закладах особливе місце належить лекції, де викладач надає студентові основну інформацію, навчає розмірковувати, аналізувати, допомагає опанувати ключові знання, а також спрямовує самостійну роботу студента.

Зв'язок лекції і самостійної роботи студента розглядається в таких напрямках:

- лекція як головна початкова ланка, що визначає зміст та обсяг самостійної роботи студента;
- методичні прийоми читання лекцій, що активізують самостійну роботу студентів;
- самостійна робота, яка сприяє поглибленому засвоєнню теми на базі прослуханої лекції.

Перший етап самостійної роботи починається з процесу слухання і записування лекції. Правильно складений конспект лекції – найефективніший засіб стимулювання подальшої самостійної роботи студентів. Студент повинен чітко усвідомити, що конспект – це короткий тезовий запис головних положень навчального матеріалу. Складання та вивчення конспекту – перший етап самостійної роботи студента над вивченням теми чи розділу. Конспект допомагає в раціональній підготовці до практичних занять, заліку, у визначенні напрямку і обсягу подальшої роботи з літературними джерелами.

Під час підготовки студент повинен опрацювати матеріал попередньої лекції з використанням підручників та інших джерел літератури. На лекціях висвітлюються лише основні теоретичні положення та найбільш актуальні проблеми, тому більшість питань виносять на самостійне опрацювання.

Підготовка до практичних занять. Розпочинається вона з опрацювання лекційного матеріалу. Студент повинен самостійно ознайомитися з відповідним розділом робочої програми, підготувати відповіді на контрольні питання, які подані в програмі у визначеній послідовності згідно з логікою засвоєння навчального матеріалу.

У процесі підготовки до практичних занять самостійна робота студентів – обов'язкова частина навчальної роботи, без якої успішне і якісне засвоєння навчального матеріалу неможливе. Це свідчить про необхідність керування самостійною роботою студентів з боку викладача завдяки проведенню цілеспрямованих організаційних і контрольних заходів.

Відповідно до навчального плану з курсу проводяться практичні заняття. Щороку викладачі уточнюють тематичний план проведення семінарських і практичних занять та ознайомлюють з ним студентів на першому занятті.

Викладач у вступній лекції рекомендує студентам основну й додаткову літературу, а також методичні рекомендації до самостійної роботи та до організації практичних занять з дисципліни. У методичних вказівках з кожної теми наведено перелік питань для теоретичної підготовки до заняття.

У випадку, коли студент не може самостійно розібратися з якогось питання, він може отримати консультацію у викладача (згідно з графіком проведення консультацій викладачами кафедри МП та МЕВ. Добре організовані консультації дозволяють спрямувати самостійну роботу в потрібному напрямі, зробити раціональною та підвищити її ефективність.

Робота над індивідуальним завданням. Виконання індивідуального завдання (реферативної роботи) винесене на індивідуальне самостійне опрацювання студентами.

Індивідуальне завдання (реферативна робота) передбачає: систематизацію, закріплення, розширення теоретичних і практичних знань із дисципліни та застосування їх при вирішенні конкретних практичних ситуацій. Виконання курсової роботи передбачає також розвиток навичок самостійної роботи й оволодіння методикою дослідження, пов'язаною з метою курсової роботи.

Індивідуальне завдання з дисципліни «Світова та конкурентна політика країн Європейського Союзу» видає студенту викладач на початку вивчення дисципліни. Роботу виконують самостійно при консультуванні викладачем на протязі вивчення предмету згідно з графіком навчального процесу, але не пізніше терміну проведення підсумкового модульного контролю. Оцінка за виконання роботи враховується при виставленні загальної оцінки з дисципліни.

Індивідуальну роботу виконують з метою закріплення, поглиблення і узагальнення знань, одержаних студентами за час навчання та набуття практичних навичок їх застосування при вирішенні проблем маркетингу туристської індустрії.

Студент має право самостійно обрати тему роботи, але обов'язково узгодити її з викладачем. У протилежному випадку - тему індивідуальної роботи вибирає студент із запропонованих викладачем.

Індивідуальна робота вимагає наявності наступних елементів наукового дослідження:

теоретичного використання передової сучасної методології та наукових розробок;

практичної значущості;

комплексного системного підходу до вирішення завдань дослідження;

наявності елементів творчості.

Застосування сучасної методології полягає в тому, що при висвітленні теоретичної частини роботи, студент має використовувати відомості про новітні досягнення в дослідженні, застосовувати різноманітні підходи і аспекти маркетингу взагалі та маркетингу туризму.

Практична значущість роботи полягає в обґрунтуванні реальності її результатів для потреб практики. Тобто, робота має бути актуальною для туристського підприємства і її результати можуть повністю або частково бути впроваджені до потреб практики.

Комплексний системний підхід до розкриття теми роботи полягає в тому, що предмет дослідження під різними точками зору – з позицій теоретичної бази і практичних навиків, умов їх реалізації, аналізу, обґрунтування шляхів удосконалення і т. д. – в тісному взаємозв'язку і єдиній логіці викладу.

В процесі виконання роботи, разом із теоретичними знаннями та практичними навиками за фахом, студент повинен продемонструвати здібності до аналітичної роботи і вміння творчо мислити, навчитися вирішувати актуальні завдання.

У процесі написання роботи студент має опрацювати не менше 10-12 літературних джерел з посиланням на використання певної інформації у тексті роботи. При цьому робота має бути творчою і спрямованою на вирішення певної проблеми чи на встановлення особистого погляду автора роботи на питання, які він розглядає.

Робота складається з: титульної сторінки, змісту, вступу, основної частини, висновків, списку літератури, додатків.

Титульна сторінка повинна містити назву навчального закладу, кафедри, навчальної дисципліни; тему роботи; прізвище та ініціали студента; номер академічної групи; дату подання роботи викладачеві на перевірку.

Зміст повинен містити назви розділів, підрозділів і т.д., які розкривають тему роботи, з зазначенням номерів сторінок, на яких вони розміщені.

У вступі зазначають: актуальність обраної теми дослідження, її проблематика, об'єкт, предмет, мета і задачі дослідження.

Основна частина складається із декількох розділів (підрозділів) і обов'язково складається з взаємопов'язаних теоретичної та практичної частин.

У висновках викладають: перелік пропозицій, рекомендацій та результати, одержані в роботі.

Список використаної літератури необхідно скласти у певному порядку: спочатку наводяться законодавчі та нормативні акти, далі загальна та спеціальна література в алфавітному порядку, потім Інтернет - джерела, і в кінці – література на іноземній мові.

У додатки можуть бути винесені таблиці, рисунки, схеми тощо. При наявності кількох додатків, оформляється окрема сторінка «ДОДАТКИ». Додатки позначаються великими літерами українського алфавіту.

Індивідуальну роботу слід оформляти у відповідності до вимог, розроблених і затверджених профілюючою кафедрою. Обсяг курсової роботи повинен становити 30-35 друкованих сторінок, шрифт Times New Roman, 14, полуторний інтервал; поля: верхнє й нижнє, ліве – не менше 20 мм, праве – не менше 10 мм.

Рекомендована тематика теоретичної частини індивідуальних робіт

1. Суттєвий вплив Європейського Співтовариства.
2. Захист конкуренції в Бельгії та Нідерландах.
3. Конкурентна політика Великої Британії.
4. Динаміка формування європейської зовнішньої політики
5. Система відповідальності за порушення конкурентного законодавства
6. Роль ЮНКТАД, СОТ, ОЕСР в процесі формування міжнародної конкурентної політики.
7. Комплекс принципів і правил ООН з питань конкуренції.
8. Генеральна угода з тарифів і торгівлі (ГАТТ/СОТ).
9. Види, розмір та процедура застосування кримінальної відповідальності. Відшкодування шкоди, заподіяної внаслідок порушення законодавства про захист економічної конкуренції.
10. Як формується європейська зовнішня політика та якими є інтереси ключових гравців; інсайти європейської зовнішньої політики від провідних дипломатів та практиків у галузі європейських студій.
11. Європейська служба зовнішньополітичної діяльності.
12. Лісабонський договір.
13. Маастрихтська угода
14. Концепт «розриву між спроможністю та очікуваннями» у європейській зовнішній політиці.
15. Концепт «європейської цивільної сили» (Civilian Power Europe) (експертний рівень).
16. Концепт «європейської військової сили» (Military Power Europe) (експертний рівень).
17. Концепт «європейської нормативної сили» (Normative Power Europe) (експертний рівень).
18. Концепт «європейської ринкової сили» (Market Power Europe) (експертний рівень).
19. “Середземноморський Союз”.
20. Закон Шермана - підґрунтя усієї наступної практики антимонопольного регулювання.
21. Доктрина PER SE..

22. Закон Клейтона - закон про Федеральну торгову комісію (ФТК). Комплексний закон про торгівлю і конкурентоспроможність. 3
23. Закон про міжнародну взаємодопомогу антитрестівським органам. Блок винятків з конкурентного законодавства.
24. Закон Вебба-Померена Закон про експортні компанії Процедура прийняття рішень щодо припинення порушень.
25. Законодавство та органи регулювання конкуренції в Канаді.
26. Акт проти зговору і обмежень у торгівлі. Економічна Рада Канади.
27. Роль Європейської комісії та Суду ЄС в питаннях формування та реалізації конкурентної політики в рамках спільного ринку.

Структура індивідуальної роботи

1. Відповідь на теоретичне запитання зі списку.

Обґрунтовується актуальність теми; викладається основні положення по темі завдання. Висновки та особиста думка студента по темі. Інформація повинна бути повною та логічно завершеною, містити зноски на джерела інформації. Таблиці, рисунки розташовуються по тексту й згідно правилам оформлення робіт (бути підписані и пронумеровані).

2. Практичне завдання:

1. Визначити показники економічного та політичного росту країни – члена ЕС.
2. Навести графіки динаміки змін показників ВВП, чисельності населення, експорту та імпорту товарів цієї країни.
3. Провести аналіз інформації
4. Проаналізувати слабкі та сильні сторони політичної активності в ЕС.
5. Розробити особисті рекомендації дл країни з точки зору збільшення ефективності конкурентної політики країни.
6. Зробити всебічні висновки.

Критерії оцінки виконання індивідуального завдання

1. Оцінка «відмінно» (35–40 балів) ставиться студенту, який показав глибокі, усесторонні знання по темі; провів всебічний аналіз матеріалу; обґрунтував особисту думку й запропонував щось нове й перспективне.
2. Оцінка «добре» (30–35 балів) ставиться студенту, який в повному обсязі виконав завдання, але мав декілька принципових помилок або не зміг обґрунтувати особисту думку й запропонувати щось нове й перспективне.
3. Оцінка «задовільно» (25–30 балів) ставиться студенту який виконав завдання не в повному обсязі, мало логічно й необґрунтовано з використанням тільки електронного ресурсу інформації.
4. Оцінка «незадовільно» (22–25 балів) ставиться студенту, який виконав формально завдання (без аналізу, обґрунтування, узагальнення інформації...) з

принциповими відхиленнями й помилками та при усній співбесіді не зміг відповісти на запитання викладача по темі.

Список використаної літератури:

1. Андросчук Г.О. Конкурентне право: захист від недобросовісної конкуренції. Науково-практичне видання. / Андросчук Г.О., Шкляр С.В. – К.: Юстініан, 2012 – 472 с.
2. Бакалінська О.О. Організаційно-правові засади захисту економічної конкуренції в Україні / О.О. Бакалінська. – К.: КНТЕУ, 2005. – 190 с.
3. Борисенко З.М. Конкурентна політика держави: Підручник. / Борисенко З.М. – К.: Університет економіки та права «КРОК», 2013. – 272 с.
4. Портер, М.Е. Конкурентная стратегия : методика анализа отраслей и конкурентов / М.Е. Портер ; [пер. с англ. И. Минервин]. – М. : РГБ, 2008. – 452 с.
5. Портер М.Э. Конкуренція / Пер. с англ. – М.: Издательский дом «Вильямс», 2000. – 495 с.
6. Реверчук С. К. Основи теорії економічної конкуренції: навч. посібник / С.К. Реверчук, Т. В. Сива, Л. С. Реверчук. – К. : Знання, 2007. – 271 с.
7. Семенова Л.Н. Антимонопольне і конкурентне право. Курс лекцій. / Семенова Л.Н. – К.: УФІМБ, 2007. – 293 с.
8. Удалов Т.Г. Конкурентне право: Навч. посіб. / Удалов Т.Г. – К.: Школа, 2004. – 496 с.
9. Шнирков О.І. Конкурентна політика Європейського Союзу. /Шнирков О.І. – К.:Видавничо-поліграфічний центр „Київський університет”, 2003. – 217 с.
10. Нікіпелова Є. М. Сучасні тенденції формування та реалізації європейської політики безпеки й оборони. *Theory and Practice of Public Administration* 2018 – Вип. 2(61). – С. 1 – 8.
11. Борисенко З.М. Захист конкуренції в бізнесі / Борисенко З.М. //Вчені записки Університету «КРОК» / Вищий навчальний заклад «Університет економіки та права «КРОК». К., 2011 – Вип. 26. – С. 15 – 22.
12. Борисенко З.М. Санкції за порушення конкурентного законодавства / Борисенко З.М. // Національний Університет «Києво-Могилянська академія» - Наукові записки. - Економічні науки. - 2012. - том 38. - С.108-110.
13. Гражевська Н.І. Економічні системи епохи глобальних змін / Гражевська Н.І. – К.: Знання, 2008. – 431 с.
14. Ковасик В.В. Уголовное преследование нарушителей антимонопольного законодательства в США / Ковасик В.В. // Юрид. практика. - 2008. - № 2. – 132 с.
15. Європейське право: право Європейського союзу : підручник : у 3 кн. / за заг. ред. д-ра юрид. наук, проф., зав. каф. порівнял. і європ. права Ін-ту міжнар. відносин Київ. нац. ун-ту ім. Тараса Шевченка В. І. Муравйова; Київ. нац. ун-т ім. Тараса Шевченка, Ін-т міжнар. відносин. – Київ: Ін Юре, 2015. Кн. 3 : Право зовнішніх зносин Європейського союзу / В. І. Муравйов та ін. – 2015. – 405 с.